

การเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษากรรณิการรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

Politics of Tourism Promotion:

A Case of Car Rent Business in Chiang Mai Province

ไอยาดา ปาร์ค¹ และจันทนา สุตติจารี²

Aiyada Park³ and Jantana Suttijaree⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีกรรณิการรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางแก้ไข โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่มีการเคลื่อนไหวและเติบโตขึ้น จนทำให้มีผลกระทบต่อสังคมทั้งทางบวกและทางลบ

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเมืองในกรณีกรรณิการรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ นั่นคือ ความขัดแย้งระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรถเช่า คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่า หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยสาเหตุเกิดจากการที่ไม่มีกฎหมายและระเบียบชัดเจนเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจรถเช่า จึงทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากช่องว่างทางกฎหมายจากผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว

¹ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200 อีเมล: ai_ayada24@hotmail.com

² คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200

³ Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand. E-mail: ai_ayada24@hotmail.com

⁴ Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand.

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ รัฐบาลจะต้องดำเนินการออกกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับรถเช่าและ ควรแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการที่เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมาย และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

คำสำคัญ การเมือง, การส่งเสริมการท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการรถเช่า, ธุรกิจรถเช่า

Abstract

This study aims to study on political problems related to the tourism promotion: a case of car rent business in Chiang Mai province and to suggest the solution of the problems. The in-depth interview was conducted based on 4 different groups of interviewees; supporters of tourism promotion policy, law enforcements, car rent business owners and foreign tourists. The area of this study was in Chiang Mai municipality and the time frame was during 2013 to 2015 when a great number of tourists, specifically Chinese tourists, traveled to Chiang Mai province. As a result, the tourism industry was growing so fast causing both positive and negative impacts to Chiang Mai's society.

The finding of this study shows that the conflicts between car rent business owners, law enforcement and the supporters of tourism promotion policy caused the problems in Chiang Mai province. Due to unclear regulations and law enforcement for the car rent business in Chiang Mai, many people involved in the business tended to take advantages from legal gaps.

Therefore, this study would suggest that the authority has to launch law enforcement for car rent business in Chiang Mai province. Moreover, all parties should be involved corporately as well as full participation should be called from local people in order to help screening law enforcement or solve conflict problems.

Keywords Politics, Tourism promotion, Car rent business owner, Car rent business

1. บทนำ

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นอันดับต้นๆของประเทศ ทำให้ธุรกิจต่างๆ มีการแข่งขันและเจริญเติบโตมากขึ้น ซึ่งหนึ่งในนั้นเป็นธุรกิจรถเช่า (ญูริกา เริงจารุพันธ์, 2556) ธุรกิจรถเช่า เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นมาใหม่ ไม่มีกฎหมายรองรับอย่างเป็นรูปธรรม อย่างเช่น พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ทำให้ธุรกิจรถเช่ามีเพียงกฎหมายการจดทะเบียนการค้าเท่านั้น และเมื่อนักท่องเที่ยวได้มีการเช่ารถก็มีเพียงการบังคับใช้กฎจราจรและการเทียบโอนใบขับขี่ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งบางประเทศยังไม่สามารถใช้ได้ในประเทศไทย และการเกิดปัญหาจราจรขึ้นทำให้ผู้ประกอบการรถเช่าประสบปัญหาในเรื่องของค่าประกัน และตัวนักท่องเที่ยวเองก็ได้รับความเสียหายทางชีวิตและทรัพย์สินเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในด้านความปลอดภัยลดลง และประเทศไทยเองก็ไม่มีกฎหมายและขั้นตอนในการรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น (ชัยณรงค์ ยกทองมา, 2556, น.3-4)

ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการขยายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านธุรกิจ และเกิดธุรกิจด้านการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยบางธุรกิจเป็นธุรกิจแบบใหม่ที่ไม่มีกฎหมายรองรับ หรือครอบคลุม โดยเฉพาะธุรกิจรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว มีธุรกิจที่เติบโตขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานรัฐ ทั้งผู้สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว และผู้บังคับใช้กฎหมาย เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงได้มีการร่วมบูรณาการกันระหว่างผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว ผู้บังคับใช้กฎหมาย และกลุ่มผลประโยชน์ นั่นคือผู้ประกอบการรถเช่า ซึ่งในการบูรณาการกันระหว่างสามกลุ่มนั้น เป็นที่น่าสนใจว่าภายใต้การบูรณาการ หรือความร่วมมือต่างๆที่เกิดขึ้นดังกล่าว มีความขัดแย้งทางด้านการเมืองโดยต่างฝ่ายต่างรักษาอำนาจของตน โดยหน่วยงานที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวต้องดำเนินตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ในทางผู้บังคับใช้กฎหมายเองก็จำเป็นต้องรักษากฎระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และควบคุมปัญหาที่จะเกิดจากการขยายตัวของธุรกิจรถเช่า และทางด้านกลุ่มผลประโยชน์คือตัวผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าเองก็ได้มีการรวมตัวกัน เรียกร้องต่อหน่วยงานรัฐให้ดำเนินการเอื้อต่อการดำเนินกิจการ และผลประโยชน์ของตน ทำให้ในการบูรณาการกันยังมีความขัดแย้งกันทั้งทางด้านผลประโยชน์และแนวทางการปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นไปถึงปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้น ภายใต้ความร่วมมือกัน การใช้อำนาจในการเรียกร้องและรักษาผลประโยชน์ เพื่อนำไปสู่แนว

ทางการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ • ไอลูตา ปาร์ค และจันทนา สุทธิจารี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) ศึกษาปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

(2) ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

3. ประโยชน์ของการวิจัย

(1) ได้ทราบถึงปัญหาทางการเมืองอันเกิดจากธุรกิจรถเช่าที่ขยายตัวจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

(2) ได้ทราบปัญหา อุปสรรค อันเกิดจากความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และเอกชนผู้ประกอบการรถเช่า

(3) ได้ทราบถึงแนวการลดความขัดแย้งหรือปัญหาระยะยาวจากผลกระทบที่จะเกิดธุรกิจรถเช่า

(4) ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากธุรกิจรถเช่าและธุรกิจอื่นๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นมาใหม่ในอนาคต

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เกิดจากการบูรณาการการเจรจาต่อรองผลประโยชน์ของหน่วยงานรัฐ ระหว่างผู้สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวกับผู้บังคับใช้กฎหมาย และการเรียกร้องผลประโยชน์จากกลุ่มผลประโยชน์นั้นคือกลุ่มผู้ประกอบการกิจการรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้ศึกษาเลือกพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นเขตที่มีนักท่องเที่ยวอยู่ เพราะมีการขยายตัวทางด้านธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการและการท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมถึงบริษัทรถเช่าอีกด้วย

4.2 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่า จังหวัดเชียงใหม่ จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องระหว่าง พ.ศ. 2556 จนถึง พ.ศ. 2558 เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฯ ต่างๆ มีการเคลื่อนไหวและเติบโตขึ้น จนทำให้มีผลกระทบต่อสังคม และเกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเข้ามาเจรจาต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ประกอบการที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ศึกษาศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้คือ

(1) ผู้นำหน่วยงานด้านการบริหารที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลต่อปัญหาทางอ้อม ได้แก่ ตัวแทนจากเทศบาลนครเชียงใหม่หรือผู้แทน, ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(2) ผู้นำหน่วยงานด้านผู้รักษากฎหมาย ผู้ปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ และผู้ดูแล ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรง ได้แก่ ตัวแทนขนส่งจังหวัดเชียงใหม่, ตัวแทนจราจรจังหวัดเชียงใหม่, ตัวแทนตำรวจท่องเที่ยว, ตัวแทนตำรวจภูธรที่ดูแลเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

(3) ผู้ประกอบการรถเช่าที่จดทะเบียนอยู่ชมรมธุรกิจรถเช่าเชียงใหม่ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากการจับสลากจำนวนร้อยละ 50 ของผู้ประกอบการรถเช่าที่จดทะเบียนในชมรมรถเช่าจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำรายชื่อร้านที่จดทะเบียนอยู่ชมรมรถเช่าจังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวน 11 ราย เหตุที่ผู้ศึกษาเลือกจากผู้ประกอบการที่จดทะเบียนอยู่ในสมาคมนั้นเพราะว่าเป็นการแสดงเจตจำนงของผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรมในการรวมกันเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มที่ประกอบธุรกิจเดียวกัน และในกรณีการขัดแย้งครั้งนี้ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนอยู่ในสมาคม ได้แสดงตัวเพื่อเรียกร้อง ตอรอง และปกป้องผลประโยชน์อย่างชัดเจน

(4) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เช่ารถ จำนวน 10 คน เป็น ชาวจีน 4 คน ชาวยุโรปหรืออเมริกา 3 คน ชาวเอเชียอื่นๆ 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยจะต้องเป็นกลุ่มที่ใช้บริการรถเช่า โดยผู้ศึกษาได้เลือกสุ่มจากสถานที่ท่องเที่ยวในเขต

เทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเห็นจำนวนมาก ได้แก่ บริเวณวัดเจดีย์หลวงทางขึ้นดอยสุเทพ และเวียงกุมกาม

(5) ส่วนประชาชนในท้องถิ่นและสื่อมวลชน ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาในการศึกษา จึงได้เลือกเก็บข้อมูลจากข้อความ ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต ความเห็นที่ประชาชนแสดงความคิดเห็น ข่าวจากสื่อสาธารณะในท้องถิ่น ที่แสดงเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาและผลกระทบต่อชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นที่มาจากธุรกิจรถเช่า

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

- ข้อมูลเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ สถิติคดี และการแจ้งความ บทความทางวิชาการ งานวิจัย รายงาน วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

- การวิจัยภาคสนาม ในส่วนนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้นำด้านต่างๆ ขององค์กรรัฐที่เกี่ยวข้อง ในด้านผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว และผู้บังคับใช้กฎหมาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าที่จดทะเบียนอยู่ชมรมธุรกิจรถเช่าเชียงใหม่ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากรายชื่อร้านที่จดทะเบียนอยู่ชมรมรถเช่าจังหวัดเชียงใหม่ วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยทุกๆ สมาชิกในรายชื่อมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆ กัน จากการจับสลากจำนวนร้อยละ 50 ของร้านที่จดทะเบียนในชมรมรถเช่าจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการเช่ารถ จำนวน 10 คน เป็น ชาวจีน 4 คน ชาวยุโรปหรืออเมริกา 3 คน ชาวเอเชียอื่นๆ 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการโดยเน้นกลุ่มผู้ใช้บริการรถเช่า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งแบบสัมภาษณ์ ออกเป็น 3 ชุด สำหรับหน่วยงานราชการ นั่นคือ หน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย, กลุ่มผลประโยชน์ นั่นคือกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่า และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการรถเช่า ดังนี้

(1) แบบสัมภาษณ์ ก ใช้สำหรับหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

(2) แบบสัมภาษณ์ ข ใช้สำหรับผู้ประกอบการรถเช่า

(3) แบบสัมภาษณ์ ค ใช้สำหรับนักท่องเที่ยว

ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัย ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง (In-depth Interview) โดยการกำหนดประเด็นคำถามสำคัญ (Topic Issue) ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จากกลุ่มตัวแปรหลัก คือ หน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า และการเข้าไปสังเกตการณ์ในการจัดการประชุมร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหา โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น คือ ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอธิบายตามหลักดังนี้ (1) บริบท ที่จะอธิบายถึงความเชื่อมโยงของการเมืองและการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กัน (2) การรวมตัวกันของกลุ่มผู้ประกอบการ ที่อธิบายถึงการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เข้ามามีบทบาทต่อรองในการกำหนดนโยบายของรัฐ (3) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเช่ารถของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่อธิบายถึงผลกระทบทางด้านสังคมและปัญหาต่างๆ จากธุรกิจการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (4) บทบาทอำนาจหน้าที่และผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น (5) การบูรณาการและความร่วมมือกัน ที่อธิบายถึงการบูรณาการและความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผลประโยชน์ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ไว้ และหาแนวทางข้อตกลงกันซึ่งทั้งสามฝ่าย นอกจากนี้ ยังสามารถอธิบายแนวทางแก้ไขปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่จากวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้

6. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในเรื่องของการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีศึกษาครั้งนี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเพื่อขยายความ ได้แก่ (1) แนวคิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการท่องเที่ยว ที่สามารถบอกได้ว่า การท่องเที่ยวนั้นมีบทบาทเกี่ยวข้องกับธุรกิจต่างๆ มากมาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการบริการ และในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้นยังมีความสำคัญ ในรูปแบบเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ ทั้งทางด้านธุรกิจ และสังคม วัฒนธรรม ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ ครอบคลุมสังคมต่างๆ มากมาย นอกจากนี้ยังมีโอกาสเกิดความขัดแย้ง แย่งชิง แข่งขันในเชิงผลประโยชน์และเกี่ยวข้องกับกฎหมายระเบียบจากภาครัฐ (2) แนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (ตัวแบบกลุ่ม

ผลประโยชน์) อธิบายได้ถึงการรวมกลุ่มเพื่อปกป้องผลประโยชน์ ของกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ เพราะทางด้านการเมืองนั้น รัฐจำเป็นต้องออกนโยบายสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ หากกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่ามีอิทธิพลหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านผลประโยชน์กับนักการเมืองท้องถิ่น หรือสามารถสร้างอำนาจเป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ก็จะทำให้สามารถสร้างน้ำหนักในการเรียกร้องประโยชน์ต่อตนได้มากกว่าการพัฒนาในแง่ของของรัฐ อาจทำให้เสียสมดุลต่อการบริหารจัดการ ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีที่ผู้ศึกษาได้นำมาเป็นกรอบในการอธิบายปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีกรณิกรรณในจังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นผู้ศึกษายังรวบรวมข้อมูลจากการสื่อต่างๆ และความเห็นของประชาชนที่แสดงตามสื่อ เช่น ความคิดเห็นในเฟสบุ๊ค หรือทางอินเทอร์เน็ตที่แสดงให้เห็นชัดเจน ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจากธุรกิจรถเช่า รวมถึงการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่ถือเป็นตัวแปรนอกที่สามารถสะท้อนความคิดเห็นด้านการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ต่างออกไปในฐานะของเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจากปัญหาดังกล่าว

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีกรณิกรรณในจังหวัดเชียงใหม่

(1) ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้นคือ หน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว เช่นหน่วยงานท้องถิ่น (เทศบาลนครเชียงใหม่) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเช่นหน่วยงานตำรวจภูธร ตำรวจจราจรจังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า ทั้งสามกลุ่มมีปัญหาขัดแย้ง เปรจจาท้องรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน โดยใช้ช่องโหว่จากธุรกิจรถเช่าไม่มีตัวกฎหมายเฉพาะที่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนเอง

(2) สาเหตุของปัญหา

จากผลของการศึกษาพบว่า ด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ทำให้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตขึ้น และนำไปสู่การเกิดธุรกิจรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งในหนึ่งนั้นคือธุรกิจรถเช่า ที่มีเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะรวมตัวกันจากกลุ่มผลประโยชน์ (สำนักข่าวไทย, 2557) นำไปสู่กลุ่มผลักดันที่ส่งผลต่อนโยบายและการบริหารของรัฐได้ แต่

ในขณะเดียวกันทางด้านกฎหมายที่ไม่ได้มีการปรับปรุงเพื่อสามารถนำมาควบคุมหรือบังคับใช้ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทำให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ จึงเกิดความขัดแย้งกันในด้านอำนาจหน้าที่ระหว่าง หน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว กับหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยหากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวด ออกตรวจร้านค้าและธุรกิจด้านการท่องเที่ยวต่างๆ อย่างต่อเนื่องรวมทั้งธุรกิจรถเช่า ซึ่งก็จะทำให้การดำเนินกิจการการอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยุ่งยาก ซึ่งขัดกับทางหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวจะมุ่งเน้นให้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งยังมีการเข้ามาเรียกร้องของกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า ให้ทั้งสองหน่วยงานมีมาตรการรองรับที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของตน ตัวอย่างเช่นในเทศกาลท่องเที่ยว ที่ทางหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าจะส่งเสริมให้ผู้บังคับใช้กฎหมายมุ่งเน้นด้านอำนวยความสะดวกมากกว่า

(3) บทบาท อำนาจหน้าที่ ผลประโยชน์ของสามองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการร่วมมือและบูรณาการกัน

■ บทบาทของหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว

หน่วยงานรัฐที่ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในนี้ ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในด้านการบริหาร โดยรับหน้าที่ดูแลบริหารงานต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยหนึ่งในนั้นคือการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งมีการจัดการ ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่งผลให้ธุรกิจต่างๆ เกิดรายได้ และนำรายได้มาขับเคลื่อนต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลดีต่อนายทุนที่เห็นช่องทางในการทำธุรกิจ จึงทำให้มีการเกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ต่างๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องด้วยการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่ เทศบาลนครเชียงใหม่ และสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้นดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนในด้านของรายได้จากภาษีต่างๆ ทั้งด้านการจดทะเบียนกา จึงมีการขอความร่วมมือบูรณาการกับหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย พร้อมยินยอมให้กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่าเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความต้องการ โดยเหมือนเป็นการร่วมกันหาแนวทางปฏิบัติที่ไม่ขัดกับความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวตั้งไว้

■ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดูแล ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงดูแลทั้งนักท่องเที่ยว และประชาชน สังคมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบให้อยู่ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด แต่เนื่องด้วยกฎหมายที่หน่วยงานจะสามารถนำมาใช้ยังไม่ครอบคลุม ทำให้อำนาจหน้าที่บางส่วนไม่สามารถใช้อำนาจ ควบคุม รูปแบบการกระทำที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสังคม เช่นกรณีรถเช่านี้ผู้ประกอบการให้นักท่องเที่ยวชาวต่างเช่ารถโดยไม่มีใบขับขี่สากล หรือเพียงแค่มียุโรปของประเทศตนเช่ารถได้ นักท่องเที่ยวเองก็อาจจะเกิดอันตรายหรือไปสร้างอันตรายในท้องถนนกับประชาชนที่ใช้รถใช้ถนนเช่นกัน เนื่องจากบางประเทศการจราจรไม่เหมือนกับประเทศไทย ทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยผู้บังคับใช้กฎหมายด้วยกันเอง เพื่อเพิ่มขอบเขตอำนาจ และร่วมมือกับหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่ามีอำนาจเรียกร้องมาตรการ หรือนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อกลุ่มผู้ประกอบการมากจนเกินไป เช่นการยืดหยุ่นให้มีการทำผิดกฎจราจรของนักท่องเที่ยวที่เช่ารถ

■ กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า

การรวมตัวกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่า ถือเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เติบโตขึ้นอย่างเป็นทางการ มีการจัดตั้งตัวแทน ผู้นำ เป็นรูปแบบสมาคม ชมรม และมีการเรียกร้อง ผลักดันให้ทางหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว มีนโยบายเอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน โดยกลุ่มผู้ประกอบการก็ได้เห็นถึงช่องโหว่ทางกฎหมาย ที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ควบคุม การเช่ารถจึงเป็นแค่การให้คนยืมรถไปใช้ ดังนั้น กฎหมายจึงดูแลแค่การจดทะเบียนพาณิชย์กับกฎหมายจราจรที่ควบคุมแค่ตัวผู้เช่ารถเท่านั้น หากเกิดอุบัติเหตุ ผู้ประกอบการจะมีความผิดแค่ ให้ผู้ไม่มีใบขับขี่ขับขีรถของตน ในกรณีนี้ผู้เช่ารถไม่มีใบขับขี่ นอกจากนี้ รูปแบบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ชัดเจน การรวมตัวกันจึงเป็นการให้เกิดพลังเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม และกำจัดการแข่งขันทางการตลาดที่ไม่ได้รวมกลุ่มด้วย เช่น ร้านค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนขึ้นบัญชีอยู่ในสมาคมก็จะถูกร้องเรียนให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายไปตรวจสอบ รวมถึงแจ้งว่าผู้ที่ทำธุรกิจรถเช่าโดยแฝงกันธุรกิจทัวร์หรือเกสต์เฮาส์ที่ไม่จดทะเบียนพาณิชย์เป็นร้านรถเช่าก็จะโดนดำเนินคดี

■ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรถเช่าถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจากปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้บริโภค และได้รับความสะดวกสบายจากธุรกิจรถเช่าที่

เติบโตขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการ ในกรณีนี้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางอย่างอิสระ ไม่พึ่งโปรแกรมท่องเที่ยว แต่เนื่องจากกฎหมายที่ไม่ครอบคลุม ทำให้ความปลอดภัยในการขับขี่บนท้องถนน หรือกรณีเกิดอุบัติเหตุ นักท่องเที่ยวจะได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวก็มีให้เห็นบ่อยในกรณีที่นักท่องเที่ยวตกไหล่เขาทางขึ้นดอยสุเทพ ในสื่อออนไลน์ของตำรวจท่องเที่ยวเชียงใหม่ และกลุ่มนักท่องเที่ยวนี้เอง ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่สามารถสร้างแรงผลักดันให้ทั้งสามกลุ่มข้างต้นเห็นความสำคัญในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยเช่นกัน

7.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ทั้งสามหน่วยงานเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากรถเช่าที่ไม่มีกฎหมายรองรับ เหมือนกับธุรกิจรถแท็กซี่ รถแดง ที่จะมีกฎหมายด้านรถบริการ มีการเสียภาษีอย่างถูกต้อง หรือธุรกิจทัวร์ต่างๆไม่ว่าจะเดินป่าหรือเป็นแบบที่รับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาก็จะมี พรบ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์คอยควบคุม ดังนั้นธุรกิจรถเช่าจึงเป็นแค่ร้านค้าเสียภาษี ธรรมดาเท่านั้น และทั้งสามฝ่ายยังคงแสวงหาแนวทางหลักที่จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวให้ได้ แต่ยังหาหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นหัวเรือใหญ่ไม่ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการเมือง ต่างฝ่ายต่างพยายามรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของตน โดยแนวทางที่จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้จะต้องอยู่ที่การบูรณาการกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงประชาชนเชียงใหม่ที่ได้รับผลกระทบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวเช่นกัน โดยทั้งสามฝ่ายต่างมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาดังนี้

(1) หน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว (เทศบาลนครเชียงใหม่, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่)

ได้มุ่งเน้นถึงสถานะทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จึงเสนอให้มีการทำความเข้าใจถึงความสำคัญและผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการท่องเที่ยวนั้นมีผลดีมากกว่าผลเสีย โดยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายมีการบูรณาการกันในการปฏิบัติหน้าที่ และขอความร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการ โดยให้มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเน้นปัญหาที่รุนแรง หรือแก้ไขได้ก่อน เช่น เข้มงวดกับธุรกิจรถเช่าในการปล่อยรถให้นักท่องเที่ยวที่มีใบขับขี่สากลเช่าเท่านั้น เพราะหากนักท่องเที่ยวที่ไม่มีใบขับขี่เช่ารถจะไม่เพียงแค่สร้างความอันตรายในท้องถนนกับตัวผู้เช่าเองยังส่งผลต่อผู้อื่นที่ใช้รถใช้ถนนด้วยเช่นกัน และ

นอกจากนี้ ยังเป็นปัญหาในเรื่องของการเรียกร้องค่าเสียหายจากระบบประกันภัยที่ไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้อีกด้วย และหน่วยงานผู้สนับสนุนเองก็มีการร้องขอว่าในช่วงเทศกาลหรือฤดูกาลท่องเที่ยวให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายมุ่งเน้นดูแลอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งจับ ปรับ หรือลงโทษ โดยให้นึกถึงรายได้ที่จะได้รับการท่องเที่ยวด้วย

(2) หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

ได้มุ่งเน้นถึงความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นให้มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายหรือมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนจากหน่วยงานรัฐ เช่น ให้นำเสนอร่าง พรบ. ธุรกิจรถเช่าโดยเฉพาะ หรือเพิ่มบทลงโทษในกฎหมายที่มีอยู่แค่ “ห้ามมิให้เจ้าของรถหรือคนขับรถยินยอมให้ผู้ซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับรถ หรือมีใบอนุญาตขับรถประเภทอื่นที่ใช้อยู่แทนกันไม่ได้ เข้าขับรถของตนหรือรถที่ตนเป็นผู้ขับ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท” โดยให้เพิ่มโทษให้หนักขึ้น เพื่อมิให้ปล่อยปัญหาดังกล่าวไว้เป็นเวลานานยากต่อการแก้ไข

(3) กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า

พบว่ากรณิกรรณตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์นอกจากจะสามารถเรียกร้องให้รัฐมีนโยบายที่เอื้อผลประโยชน์กับกลุ่มของตนแล้วยังมีการจัดคู่แข่งทางการค้าด้วยตนเองอีกด้วย โดยกลุ่มผู้ประกอบการมุ่งเน้นให้ทางหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายปราบปรามร้านที่ไม่จดทะเบียนการค้าที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ลดคู่แข่งทางการค้าลง และส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐอื่นๆ เห็นถึงความสำคัญของการเติบโตของธุรกิจรถเช่าที่ส่งผลดีมากกว่าผลเสีย โดยการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการและสามารถเดินทางไปสถานที่ต่างๆ ได้ง่ายขึ้น จึงเสนอให้หน่วยงานรัฐให้ความสำคัญรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้ประกอบการมากขึ้น และมีมาตรการกับผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าที่ไม่ได้จดทะเบียนให้ถูกต้องให้เข้ามาอยู่ในระบบที่ถูกต้อง

จะเห็นได้ว่าแนวทางของทั้งสามฝ่ายยังคงยึดหลักอำนาจหน้าที่ และผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก โดยต่างฝ่ายต่างพยายามเข้ามามีการเจรจาต่อรองกัน เพื่อหาข้อยุติที่เป็นที่พึงพอใจต่อทั้งสามฝ่ายได้

8. การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีกรณิกรรณในจังหวัดเชียงใหม่ (2) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการเมืองในการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยกรอบแนวคิดอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและผลกระทบจากการท่องเที่ยว ทฤษฎีการบูรณาการและการมีส่วนร่วม แนวคิดการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (ตัวแบบกลุ่มผลประโยชน์)

8.1 ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

ตามระบบในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว และ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นข้าราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีอำนาจหน้าที่ในการดูแล ปกครอง พัฒนาหรือควบคุมในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้สังคมและประชาชนให้อยู่ในความ เรียบร้อยสงบสุข อีกทั้งยังมีอำนาจในการขับเคลื่อนทำตามนโยบายจากส่วนกลาง ซึ่งการ ปฏิบัติหน้าที่ได้มีการบูรณาการและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการ กลุ่ม ผลประโยชน์ เป็นหลักสำคัญที่บ่งบอกได้ถึงความสำเร็จของนโยบายและโครงการต่างๆ ตามระบบราชการที่มีการจัดบริการตามสายการบังคับบัญชา มีระเบียบ กฎหมาย แต่ด้วย การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะธุรกิจรถเช่าที่เติบโตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุชาติ บุญธิมา (2545) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการให้บริการกิจการรถเช่าในเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงปัจจัย ต่างๆ ที่ทำให้การบริการรถเช่าประสบความสำเร็จ และ รัตนา รัตนพรหม (2547) ซึ่งได้ ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการธุรกิจรถเช่าตามการรับรู้ของผู้บริโภคใน เขตจังหวัดเชียงใหม่” โดยศึกษาความพึงพอใจ คุณภาพในการให้บริการธุรกิจรถเช่าของ ผู้บริโภค ทำให้เห็นว่ากลยุทธ์ทางการตลาดที่แข่งขันกัน ทำให้เกิดการบริการรูปแบบใหม่ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี แต่ไม่ได้มีข้อมูลว่าธุรกิจดังกล่าว ใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน ความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนที่จะได้รับผลกระทบกับการ เช่ารถของนักท่องเที่ยว และไม่ได้บ่งชี้ว่านักท่องเที่ยวทุกคนมีใบขับขี่สากลหรือใบขับขี่ที่ สามารถใช้ในประเทศไทยได้แต่อย่างใด

นอกจากนี้ ได้มีการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า เกิดเป็นกลุ่ม ผลประโยชน์โดยตรงตามกฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ (Associational Interest Groups) โดยมีการจัดตั้ง มีสมาชิกเป็นการแน่นอน คือ สมาคมนักธุรกิจ เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นมา เพื่อเป็นปากเสียงแทนผลประโยชน์ของกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ (Almond & Powell, 1966, p.75-80 อ้างถึงใน อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี, 2551, น.8-9) กลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่า นั้น ก่อตั้งขึ้นเพื่อนำไปแสวงหาประโยชน์ และการต่อสู้ แข่งขันกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคมเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการที่จะได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน

การกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งหน้าที่ของกระบวนการเมืองในการจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสามารถทำได้ (อินยวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2552, น.10-14) และกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่าไม่ได้มีเพียงแค่จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น ยังมีการรวมตัวกันในระดับประเทศอีกด้วย โดยแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มที่มีความแข็งแกร่งและ จากระดับภูมิภาคนำไปสู่ท้องถิ่น จนสามารถมีการจัดการทำประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการธุรกิจรถยนต์เช่า ในหัวข้อ “ความสำคัญของรถเช่ากับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” (สมาคมรถเช่าไทย, 2557) ทำให้เห็นว่า สมาคมธุรกิจรถเช่าเชียงใหม่เป็นเครือข่ายหนึ่ง ที่อยู่ในสมาคมธุรกิจรถเช่าไทย ที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองไทย

ในขณะที่ด้านกฎหมายที่จะมาดูแลควบคุมก็ไม่ตอบสนองรองรับกับปัญหาใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นยังไม่มี เช่น การอนุญาตให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติขับขึ้นท้องถนน แม้ใบขับขี่เป็นใบขับขี่รถประเภทเดียวกับที่ต้องการเช่า แต่ไม่ใช่ใบขับขี่สากล และต่างกันทางด้านกฎจราจรและวัฒนธรรมการจอดรถขับชิดซ้ายหรือขวา ถึงแม้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่รับผิดชอบจะมีอยู่หลายหน่วยงาน แต่มีเพียงข้อบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 กับ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 เท่านั้นที่จะสามารถควบคุมดูแลปัญหาที่จะเกิดขึ้น ทำให้ต้องมีการบูรณาการและความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย และผู้ประกอบการรถเช่า โดยมีการจัดการประชุมอยู่หลายครั้ง ทั้งแบบไม่เป็นทางการ (ประชุมปรึกษาหารือระหว่างตัวแทนหน่วยงานกับผู้ประกอบการ) และแบบเป็นทางการ (ประชุมที่มีหลายหน่วยงานเข้าร่วม และกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า อาจจะมีส่วนร่วมด้วย) มีการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์เกิดขึ้น โดยทางฝ่ายกลุ่มหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวพยายามเจรจาให้มีการลดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายในช่วงที่เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว และพยายามให้ผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าพยายามทำตามกฎหมายที่มีให้ได้มากที่สุด แม้ว่าน้ำหนักในการเจรจาจะเป็นไปในทางร้องขอกับผู้บังคับกฎหมายมากกว่า ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการก็พยายามชี้แจงในเรื่องของความสนใจในการทำมาหากินของประชาชนในช่วงเศรษฐกิจไม่ดี โดยช่วงฤดูท่องเที่ยวถือเป็นช่วงที่ต้องเก็บเงินสร้างกำไร แต่ทางผู้บังคับใช้กฎหมายเองก็พยายามคงอำนาจที่ต้องให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปตามกฎหมายมากที่สุด โดยแจ้งว่าหากปล่อยให้มีการกระทำผิดมากหรือไม่ใส่ใจดูแลก็จะทำให้ภาพลักษณ์องค์กรเสียหาย และประชาชนร้องเรียนได้

อีกทั้งจากผลการศึกษาพบข้อค้นพบใหม่ที่เป็นประเด็นสำคัญที่เป็นที่น่าสนใจ ดังนี้

(1) การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ส่งผลกระทบต่อสังคมความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น อาทิเช่น การเช่ารถ

ของนักท่องเที่ยวมีมากขึ้นจนเกิดเป็นปัญหาจราจรแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน ยิ่งกรณีให้นักท่องเที่ยวชาวจีนที่ไม่คุ้นเคยกับการขับขี้นั่งประเภทรถและกฎจราจร เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุอย่างสูง หรือแม้แต่การตั้งร้านค้าที่มีการนำรถมาจอดโชว์กีดขวางทางเดินหรือลำพื้นที่ ที่พอมีการร้องเรียนก็ผู้ประกอบการก็จะทำตามกฎเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น แต่พอเวลาผ่านไปก็กลับมาเหมือนเดิมอีก ในส่วนทางหน่วยงานท้องถิ่นหรือผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่กลับคำนึงถึงรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า ทำให้การเจรจาต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่ากับหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือพยายามอะลุ่มอล่วยกับนักท่องเที่ยวที่เช่ารถ เพื่อรักษาผลประโยชน์เรื่องรายได้จากการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำเข้ามาในพื้นที่

(2) การรวมตัวกันของกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่ามิใช่เพียงเป็นการรวมตัวการเพื่อต่อรองการกำหนดนโยบายจากทางรัฐเพียงอย่างเดียว แต่มีการแข่งขันต่อรองผลประโยชน์ในด้านธุรกิจด้วยกันเองเช่นกัน โดยพยายามร้องเรียนแก่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวดกับร้านค้ารายเล็กที่ไม่ได้รวมกลุ่มในสมาคม หรือร้านที่ให้บริการเช่ารถที่แฝงในรูปของเกสต์เฮาส์หรือบริษัทนำเที่ยว ถือเป็นการกีดกันหรือกำจัดคู่แข่งทางการค้าได้ในระดับหนึ่ง

(3) สาเหตุของปัญหาที่สำคัญ เกิดจากตัวกฎหมายที่ไม่พัฒนาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เกิดช่องทางการเอื้อผลประโยชน์ไม่ใช่แต่กลุ่มผู้ประกอบการรถเช่าเพียงอย่างเดียว แต่ตัวผู้บังคับใช้กฎหมายบางรายก็ใช้ช่องว่างทางกฎหมายเอื้ออำนวยความสะดวก เพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์เช่นกัน

(4) การบูรณาการและความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวและหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย มีการแสดงภาพลักษณ์ในด้านดีและเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดจากธุรกิจรถเช่า เมื่อมีสื่อมวลชนหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเช่นทางสื่อสาธารณะมากขึ้น ทำให้เห็นว่าอำนาจประชาชนมีส่วนสำคัญมากต่อการทำงานของหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐ

(5) นักท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและผลกระทบทางด้านลบ ยังมีช่องทางในการหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติ ตามกฎในการเช่ารถ โดยใช้ผลประโยชน์จากข้อบกพร่องทางกฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเอง

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากตลอดเวลาที่ผ่านมานโยบายของทางรัฐมุ่งเน้นถึงการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลัก ทำให้รัฐเห็นความสำคัญของระบบเศรษฐกิจและรายได้มากกว่า และด้วยพัฒนาการทางด้านสังคมที่มีการเจริญเติบโตขึ้นทั้งทางด้านการสื่อสาร วัฒนธรรม การตลาด ฯลฯ ทำให้เกิดอาชีพรูปแบบใหม่ที่มาแข่งขันกันตามระบบเศรษฐกิจที่ได้รับการ

สนับสนุนจากทางรัฐเป็นอย่างดี ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการแข่งขันเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ตอบสนองความต้องการ และการพัฒนาของระบบสังคมและการแข่งขันนี้เอง ทำให้มีผลกระทบทั้งด้านดีและด้านเสียต่อสังคมและประชาชนท้องถิ่น โดยประชาชนเองก็มีรายได้หมุนเวียนจากการท่องเที่ยว มีการเติบโตแข่งขันในเรื่องธุรกิจ มีอาชีพที่หลากหลาย แต่ถึงกระนั้นเองหากการสร้างรายได้โดยมุ่งเน้นผลกำไรโดยไม่เน้นคุณภาพ มุ่งสร้างรายได้แบบลดแลกแจกแถม ผลเสียทั้งต่อภาพลักษณ์และคุณภาพของสังคมก็จะถูกลดระดับลง เกิดความเสื่อมโทรมจนสุดท้ายสามารถสร้างรายได้แค่ชั่วคราว ไม่เกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นผลดีในระยะยาว (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) ซึ่งนำไปเชื่อมโยงกับกฎหมายที่ถือว่าเป็นตัวกำหนดดูแลความเรียบร้อยของสังคม แต่ทั้งนี้การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายเกิดขึ้นได้น้อยมาก และไม่มีการปรับให้เข้ากับระบบหรือปัญหารูปแบบใหม่ที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลกระทบต่อสังคม เกิดความเดือดร้อน ด้วยเหตุนี้เอง การกำหนดนโยบายสาธารณะของทางรัฐนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาการเมืองขึ้น ด้วยอำนาจหน้าที่และการเห็นถึงความสำคัญที่ต่างกัน จึงมีความขัดแย้งกันระหว่างอำนาจหน้าที่ของผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวกับผู้บังคับใช้กฎหมาย และเนื่องด้วยการเจริญเติบโตของสังคมในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแล้วนั้นทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มผลประโยชน์ จนเข้ามามีอำนาจบทบาทในการเรียกร้องและผลักดันให้รัฐมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อประโยชน์ของตน แต่กลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองมีไม่เพียงกลุ่มเดียว ปัจจัยที่จะสามารถผลักดันให้รัฐออกนโยบายให้เป็นไปตามความต้องการได้นั้นกลุ่มผลประโยชน์จะต้องมีความเข้มแข็งและรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ เมื่อเกิดปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น โดยสาเหตุหลักมาจากกฎหมายไม่ได้เติบโตตามระบบสังคมทำให้เกิดช่องโหว่เอื้ออำนวยต่อกลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานรัฐบางส่วนเองก็ใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายนี้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตนด้วยเช่นกัน อาทิเช่น หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายบางหน่วยงานและบางคนมีการเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ประกอบการบางรายเพื่อเอื้ออำนวยเป็นพิเศษหากลูกค้าใช้บริการผู้ประกอบการรายนั้น กระทำความผิด หรืออาจจะลดการเข้มงวดในการตรวจสอบการกระทำผิดทั้งตัวผู้ประกอบการและลูกค้าร้านนั้นนั้น เป็นต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบเองก็ไม่ใช่เป็นเพียงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการรถเช่า ประชาชนในท้องถิ่นเองก็ได้รับผลกระทบซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลเสียมากกว่าผลดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการลดแลกแจกแถมที่ผู้ประกอบการแข่งขันกัน โดยไม่คำนึงถึงผู้เช่ารถ ในเรื่องการขับขีที่สามารถเกิดอุบัติเหตุ ทั้งผู้เช่าเองและผู้อื่น นอกจากนี้การขับขีที่ไม่ชำนาญหรือวัฒนธรรมการขับขีที่ไม่เหมือนกันของผู้เช่ารถจะเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุยังทำให้การจราจรติดขัด ซึ่งเห็นได้จากสื่อต่างๆ ที่

ประชาชนแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะชาวจีน ที่เป็นที่กล่าวว่า นึกอยากจอตตรงไหนก็จอต บางครั้งจอตรถกลางสี่แยกไฟแดง ก็สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ใช้รถใช้ถนนด้วย ดังนั้นทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ประกอบการจึงต้องมีการเจรจาท้าข้อตกลงเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในกรณีจากการที่ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลยังเห็นได้ชัดว่า ต่างฝ่ายต่างรักษำอำนาจและผลประโยชน์ของฝ่ายตนอยู่ แม้จะมีจุดประสงค์ตามรูปธรรมแล้วเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือการแก้ไขปัญหา แต่ในกรณีความเป็นจริงนั้นหรือในทางปฏิบัตินั้นยังไม่เห็นผลของการบูรณาการและความร่วมกัน ยังคงมีการเอื้ออำนาจให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนอยู่ และยังมีการปฏิบัติที่เป็นวิธีการใช้ช่องโหว่กฎหมายให้ได้มาเพื่อผลประโยชน์ฝ่ายตนมากที่สุด และปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง แต่ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดที่จะทำให้ทั้งสามฝ่ายมีการร่วมมือกันได้นั้น จะต้องมาจากแรงผลักดันของตัวนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว ประชาชน และสื่อมวลชนที่จะสะท้อนให้รัฐเกิดความตระหนักต่อปัญหาที่เกิดขึ้นโดยผ่านทางสื่อสาธารณะต่างๆ เช่น เฟสบุ๊ค หรือสื่อท้องถิ่นและบูรณาการการขับเคลื่อนตามนโยบายไปพร้อมๆ กันทั้งทางด้านพัฒนาเศรษฐกิจและกฎหมายข้อบังคับ

8.2 แนวทางการแก้ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่า เหตุการณ์ปัญหาการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีรถเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย และการเข้ามาต่อรองเรียกร้องผลประโยชน์ของผู้ประกอบการรถเช่า นั้น เกิดเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐหลายๆ หน่วยงานและการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ โดยมีการเจรจาต่อรองกันแบบบูรณาการ เพื่อหาทางออกไปในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีการแพ้-ชนะ ในการเจรจาครั้งนี้ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้ผลกระทบที่เกิดจากธุรกิจรถเช่ายังส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น เนื่องจาก กฎหมายที่ไม่ครอบคลุมปัญหา และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังใช้ข้อบกพร่องทางกฎหมายหาผลประโยชน์แก่ตน ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหา แนวคิดการเจรจาแบบบูรณาการจึงสามารถอธิบายและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

(1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจัง และต้องมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านนี้อย่างแน่ชัด

(2) ทั้งสามฝ่ายจะต้องกำหนดประเด็น ที่เป็นปัญหาหรือความต้องการอย่างชัดเจน เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมากำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหาได้ โดยแนวทางที่จะสามารถ แก้ไขปัญหานี้ได้จะต้องอยู่ที่การบูรณาการความร่วมมือที่เหมาะสมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องแสดงความเต็มใจ และลดอัตราขององค์กรและความเห็นแก่ประโยชน์ เฉพาะองค์กรต้องคิดถึงการแก้ปัญหาระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยฟังความคิดเห็นหลายฝ่าย และปฏิบัติตามกฎและกรอบที่ตกลงร่วมกันอย่างเคร่งครัด มิใช่เพียงทำการรับทราบในที่ ประชุมเมื่อมีการเรียกประชุมทุกฝ่าย แต่พอประชุมเสร็จกลับแยกย้ายและลืมข้อตกลงที่มี ร่วมกัน

(3) ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันในการหาทางออกที่สามารถเป็นที่ยอมรับได้ ทุกฝ่าย และเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการประเมินทางเลือก โดยจะต้อง ดำเนินการกำหนดทางเลือกต่างๆ ให้ครบลง โดยเจาะจงทางเลือกที่เป็นที่ยอมรับของทุก ฝ่าย และพิจารณาเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจากการใช้ความมีเหตุผล ความเป็นธรรม และ ความเท่าเทียมกัน

(4) ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ตัวแทนชุมชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวหรือตัวแทน เข้าร่วมการเจรจาข้อตกลงในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจาก ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเกิดความยุติธรรมตามหลักประชาธิปไตย เช่น มีการออกแบบสำรวจ หรือ รับฟังผ่านสื่อสาธารณะที่เปิดให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็น

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า กระบวนการแก้ไขปัญหามืองที่เกิดขึ้นโดยการรักษา อำนาจ และเรียกร้องผลประโยชน์ของทั้งสามฝ่ายจะสามารถเป็นไปในทางที่ดีได้ตาม แนวคิดการเจรจาต่อรองแบบบูรณาการตามที่กล่าวมานั้น จะต้องใช้ระยะเวลา และส่วน สำคัญที่จะเร่งให้เกิดผลได้สำเร็จช้าหรือเร็ว นั้น มิใช่เพียงการบูรณาการการร่วมกันแค่สาม ฝ่ายเท่านั้น นักท่องเที่ยว และสังคมต่างเป็นแรงผลักดันหลักที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิด จากการเช่ารถได้ รวมถึงปัญหาการเมืองที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน เพราะตามหลักสังคมไทยใน ปัจจุบันนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า การแก้ไขและนโยบายต่างๆ มักเป็นไปตามหลักประชานิยม คือ ออกมาเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของหน่วยงานรัฐและสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่เป็น สำคัญ แม้นโยบายที่ออกมาบางส่วนจะส่งผลเสียในระยะยาว

9. สรุป

จากการศึกษา การเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีศึกษาการเช่ารถในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาพบว่า ปัญหาดังกล่าวมีประเด็นสาระสำคัญที่เกิดขึ้นดังนี้

(1) ปัญหาการเมืองที่เกิดจากด้านการออกนโยบายและกฎหมาย ด้วยนโยบายเศรษฐกิจที่รัฐบาลจะได้รับผลประโยชน์ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยหลักที่นำรายได้เข้ามาพัฒนาประเทศ เกิดการสร้างรายได้สู่ท้องถิ่น แต่ขณะเดียวกันที่ทางด้านการท่องเที่ยวสร้างการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไป เกิดการเจริญเติบโตของสังคมและธุรกิจต่างๆในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ของจำนวนนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมประชาชน และวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆเปลี่ยนไป

(2) เกิดการแข่งขันทางด้านธุรกิจต่างๆ นักลงทุนอาจจะไม่ใช่เป็นเพียงคนในท้องถิ่นนั้น เข้ามาลงทุนมีรูปแบบใหม่ของธุรกิจเข้ามาเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากกว่าคนในท้องถิ่น และธุรกิจรถเช่าก็เป็นหนึ่งในธุรกิจใหม่ที่เติบโตขึ้นมากจากการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาทำให้ธุรกิจรถเช่ามีการเติบโตมากขึ้น ทำให้ผู้ที่ประกอบการธุรกิจเดียวกันมีการรวมตัวกัน เกิดขึ้นเป็นกลุ่มผลประโยชน์

(3) กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผู้ประกอบการ รวมตัวกันมากขึ้นจนกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ เช่น มีการจัดตั้งประธานกลุ่ม และเริ่มมีการเรียกร้องและต่อรองกับทางรัฐ

(4) หน่วยงานที่สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และในด้านภาษีต่างๆจากตัวผู้ประกอบการ จากการศึกษาทำให้เห็นว่าการรักษาผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวกับกลุ่มผู้ประกอบการ เช่นนั้น ไม่ได้เกิดความขัดแย้งกันมากนักเนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเช่นกัน ในขณะเดียวกันนั้นหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายกับกลุ่มผู้ประกอบการรถเช่า และหน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยว กลับมีความขัดแย้งและการต่อรองผลประโยชน์กันอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้สนับสนุนการท่องเที่ยว

(5) เนื่องจากสังคมท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการเช่ารถของนักท่องเที่ยว ทำให้มีกลุ่มประชาชนท้องถิ่น ถึงแม้จะไม่ได้เกิดการรวมกลุ่มขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ได้มีการแสดงความคิดเห็นรวมถึงสื่อที่ออกมาเกี่ยวกับพฤติกรรมเช่ารถของนักท่องเที่ยวที่

ออกมาในด้านลบ ก็ถือเป็นแรงสนับสนุนอำนาจของผู้บังคับใช้กฎหมายได้เช่นเดียวกัน กรณีเพลงสาธารณะในเรื่องราวของจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีผู้ติดตามอยู่หลายหมื่นคน มาร่วมแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะกรณีที่บ้านผู้ประกอบการรถเช่าให้นักท่องเที่ยวชาวจีน ที่บางครั้งเพ่งหัดขับที่ร้านเช่า เช่ารถไปขับขึ้นท้องถนนหวังเพียงแค่เงินเท่านั้น เมื่อเป็นกระแสในสังคมออนไลน์มาก ก็จะทำให้ทางหน่วยงานภาครัฐถึงแม้จะเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แต่บางครั้งก็มองความสำคัญให้ปัญหาอื่นก่อน แต่ถ้าประชาชนและสื่อต่างๆ มีกระแสที่ค่อนข้างแรงทางหน่วยงานรัฐก็จะให้ความสำคัญมากขึ้น เพื่อรักษาชื่อเสียง มิให้ถูกกล่าวหาว่าเพิกเฉย จึงถือได้ว่าการแสดงออกของประชาชนในท้องถิ่นผ่านสื่อสาธารณะดังกล่าว เป็นลักษณะของ “กลุ่มกดดัน”

(6) จากสถานการณ์ในขณะที่กำลังศึกษานี้เห็นได้ชัดว่า เมื่อมีสื่อมวลชนเข้ามาสังเกตการณ์ตามการจัดประชุมหาข้อตกลงเกี่ยวกับปัญหาการเช่า ทางด้านสามหน่วยงานพยายามแสดงภาพลักษณ์ที่ดีต่อกัน และแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือกันอย่างดี แต่เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยศึกษาแยกออกมาที่ละกลุ่มจากการรวมตัวทำให้เห็นว่า ไม่ได้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยต่างฝ่ายต่างทำบทบาทหน้าที่ของตนตามอำนาจหน้าที่ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยบางครั้งเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกโดยได้รับผลตอบแทน

(7) ผู้ศึกษาจึงพบว่าอำนาจที่จะทำให้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องเกิดแรงผลักดันจากสังคม รวมทั้งแรงผลักดันและกระบวนการต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

10. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ผู้ศึกษาเห็นว่าจะแก้ปัญหการเมืองในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้นั้นจะต้องได้รับการแก้ไขดังนี้

(1) รัฐบาลจะต้องดำเนินการให้มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับรถเช่า

(2) ควรใช้รูปแบบการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบ ในขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

เอกสารอ้างอิง

- ชัยณรงค์ ยกทองมา. (2556). *สถิติสมาชิกชมรมธุรกิจรถเช่าภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่*. (เอกสารสรุปการประชุม) เชียงใหม่: ชมรมธุรกิจรถเช่าภาคเหนือ.
- ญฎิกา เริงจารุพันธ์. (2556). *ธุรกิจรถเช่า*. ค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.lhbank.co.th/content/upload/documents>.
- ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2542). *นโยบายสาธารณะ*. เชียงใหม่: คณะนิเทศการพิมพ์.
- รัตนา รัตนพรหม. (2547). *ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการธุรกิจรถยนต์เช่า ตามการรับรู้ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *สังคมวิทยากับการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สมาคมรถเช่าไทย. (2557). *“ประชากรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการธุรกิจรถยนต์เช่า พ.ศ. ...” ความสำคัญของรถเช่ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 27 มกราคม 2560, จาก <http://www.tcra.or.th/updatenews55.php>.
- สำนักข่าวไทย. (2557). *ธุรกิจรถเช่าเติบโตตามการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://ostatic.tnamcot.com/content/101400>.
- อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี. (2551). *เอกสารคำบรรยายวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ Public Policy Analysis*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนุชาติ บุญธิมา. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารกิจการรถเช่าในเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Almond, G.A. and Powell, G. Bingham. (1966). *Comparative Politics: A developmental Approach*. Boston: Little Brown and Company. อ้างถึงใน อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี. (2551). *เอกสารคำบรรยายวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ Public Policy Analysis*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.